

Izvješće o provedbi Sporazuma o suradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini za 2019.godinu

I. Sporazum o suradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini

Sporazum o suradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Sporazum) je potpisana 27.11.2017. godine. Potpisivanjem ovog Sporazuma stvorili su se uvjeti za kvalitetniju suradnju sa nevladnim organizacijama u oblasti javnih politika iz mjerodavnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Suradnja s nevladnim organizacijama nije sama sebi svrha, već je u funkciji kvalitetnijeg sudjelovanja građana i nevladinih organizacija u procesima kreiranja i primjene javnih politika, uvažavajući različite, ali komplementarne uloge koje institucije Bosne i Hercegovine, građani i nevladine organizacije imaju o ovom procesu. Sporazumom su stvoreni preduvjeti za kvalitetnije kreiranje javnih politika, monitoring i njihovu efikasniju primjenu, te stvaranje potrebnih mehanizama za kvalitetniju suradnju s nevladnim organizacijama, dok se rad institucija dodatno legitimira kod građana.

II. Značaj Sporazuma sa aspekta EU integracija

Sporazumom su utvrđeni i principi suradnje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u procesu europskih integracija, kao ključnog vanjskopolitičkog prioriteta Bosne i Hercegovine. Suradnja sa nevladnim organizacijama o pitanjima javnih politika, uključujući i proces europskih integracija, de facto je postala jedan od političkih uvjeta za punopravno članstvo u Europsku uniju i redovno se adresira kako u strategijama proširenja Europske unije, koje periodično objavljuje Europska komisija, tako i u Izvješćima o napredku Bosne i Hercegovine za članstvo u EU.

U posljednjem mišljenju Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji naglašeno je da će za dobijanje kandidacijskog statusa Bosna i Hercegovina morati temeljito poboljšati svoj zakonodavni i institucionalni okvir kroz ispunjavanje 14. ključnih prioriteta, gdje je u dijelu "Osnovna prava" kao 11. prioritet navedeno "Osigurati poticajno okruženje za civilno društvo, posebno poštujući europske standarde o slobodi udruživanja i slobodi okupljanja".

U članku 10 i 11. Ugovora iz Lisabona o izmjenama i dopunama Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice propisano je da se Europska unija temelji na zastupničkoj (uloga političkih partija) i sudioničkoj demokraciji (uloga nevladinih organizacija). Time je sudjelovanje građana i predstavničkih udruga u radu institucija Europske unije, kroz otvoren, transparentan i redovit dijalog i konzultacije, proglašeno temeljnom ustavnom vrijednosti na kojoj se zasniva Europska unija – i koja obvezuje i zemlje kandidate i potencijalne kandidate za članstvo.

Sporazumom se stoga kreira nužni politički okvir za jačanje sudioničke demokracije u Bosni i Hercegovini, koji korespondira sa zahtjevima Europske unije i potrebama Bosne i Hercegovine za transparentno kreiranje i provedbu javnih politika u mjerodavnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, uz poštivanje Ustavom i zakonom utvrđenih mjerodavnosti drugih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini.

Provedbom Sporazuma jačaju se i kreiraju potrebni institucionalni mehanizmi suradnje, čime se unapređuju javne politike koje kreiraju institucije Bosne i Hercegovine, transparentnost i odgovornost.

III. Provedba Sporazuma u 2019. godini od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Člankom 6. Sporazuma propisane se obveze Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u provedbi Sporazuma. Člankom 6. stavkom (2) je istaknuto da će Vijeće ministara Bosne i Hercegovine nastaviti aktivnosti na unapređenju institucionalnih mehanizama suradnje s civilnim društvom i s uključivanjem građana i nevladinih organizacija u sve faze kreiranja i primjene javnih politika iz mjerodavnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, a posebno kroz:

- jačanje kapaciteta Sektora za pravnu pomoć i razvitak civilnog društva Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine kao koordinatora suradnje između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija;
- osnivanje Savjetodavnog tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za suradnju s nevladnim organizacijama;
- izradu Strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvitak civilnog društva Vijeća ministara Bosne i Hercegovine;

Nadalje, stavak (3) naglašava potrebu daljeg razvijanja transparentnih procedura financiranja programa i projekata nevladinih organizacija iz proračuna ministarstava i tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, dok stavak (4) naglašava aktivnosti na uključivanju nevladinih organizacija u procese europskih integracija, a posebno kroz promoviranje značaja i uloge europskih integracija za razvitak Bosne i Hercegovine, kako bi se ovaj proces približio građanima i poboljšala efikasnost provedbe obveza Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti; te aktivnosti na jačanju konzultacija s nevladinim organizacijama u procesu programiranja i provedbe pretprihvate pomoći Europske unije i drugih međunarodnih programa pomoći.

Sukladno navedenom, u nastavku se nalaze obveze koje je preuzeo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i status provedbe u 2019. godini.

1. Jačanje kapaciteta Sektora za pravnu pomoć i razvitak civilnog društva kao koordinatora suradnje između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini

Sektor za pravnu pomoć i razvitak civilnog društva je organizaciona jedinica u okviru Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine koja u svojoj mjerodavnosti, između ostalog, obavlja poslove izrade razvojnih dokumenata civilnog društva, unapređuje suradnju institucija Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija, izrada novih politika razvitka civilnog društva, omogućava sudjelovanje civilnog društva u procesima konzultacija u izradi propisa i drugih akata, te prati implementaciju i sačinjava godišnja Izvješća o suradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinog sektora u Bosni i Hercegovini.

Potpisivanjem Sporazuma o suradnji i dodatnim potvrđivanjem uloge Sektora za pravnu pomoć i razvitak civilnog društva kao koordinatora suradnje, ojačani su kapaciteti i uloga Sektora u procesima koordinacije, izrade i monitoringa politika koje se tiču razvitka civilnog društva.

Od potpisivanja Sporazuma, Sektor je od strane institucija Vijeća ministara Bosne i Hercegovine prepoznat kao kontakt točka za odnose s civilnim društvom i unaprijeđena je unutar institucionalna suradnja u vezi pitanja razvitka i suradnje sa civilnim društvom. Nadalje, dodatno je unaprijeđena suradnja sa organizacijama civilnog društva te je pojačano prisustvo Sektora i podrška

aktivnostima civilnog društva, a koje za cilj, između ostalog, imaju unaprijeđenje suradnje sa Vijećem ministara Bosne i Hercegovine i stvaranje povoljnog okruženja za razvitak civilnog društva u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti jačanja kapaciteta Sektora kao koordinatora suradnje između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini se moraju nastaviti u narednom periodu kroz jačanje kapaciteta zaposlenih u sektoru putem daljih obuka i unapređenja vještina kako bi iste mogle biti primjenjene u unaprijeđenju postojećih i izradi novih politika i propisa koje će stvoriti povoljnije okruženje za aktiviniju suradnju i dalje uključivanje civilnog društva u procesu kreiranja javnih politika.

2. Osnivanje Savjetodavnog tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za suradnju s nevladnim organizacijama

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 155. sjedinici održanoj 25.09.2018. godine donijelo Odluku o osnivanju Savjetodavnog tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za suradnju s nevladnim organizacijama („Službeni glasnik BiH br. 89/18). Sukladno članku 5. Odluke, a nakon objave Odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je 18.12.2018. godine raspisalo javni poziv za imenovanje članova u Savjetodavno tijelo.

Imajući u vidu potrebu za proširenjem broja članova Savjetodavnog tijela, Vijeće ministara BiH je na 172. sjedinici održanoj 5.8.2019. godine usvojilo *Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju Savjetodavnog tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za suradnju s nevladnim organizacijama* („Službeni glasnik BIH“ br. 72/19). Sukladno članku 5. Odluke, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je u prosincu 2018. godine i rujnu 2019. godine raspisalo javni poziv za imenovanje ukupno sedam članova Savjetodavnog tijela. Javni natječaj za imenovanje članova u Savjetodavno tijelo je objavljen na naslovnoj stranici Ministarstva pravde BIH.

Tijekom dva javna poziva, ukupno je pristiglo 26 prijava, a 11 njih je zadovoljilo minimalne formalno-pravne uvjete propisane natječajem. Povjerenstvo u Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine je na osnovu pristigle dokumentacije odabralo ukupno 7 članova Savjetodavnog tijela isključivo na bazi prijave, motivacije i profesionalnog iskustva, poštujući princip teritorijalne zastupljenosti. Nakon završenog javnog natječaja pripremljena je Odluka o imenovanju članova Savjetodavnog tijela za suradnju s nevladnim organizacijama, a sukladno članku 5. stavak 2 Odluke kojim je propisano da članove Savjetodavnog tijela na prijedlog ministra pravde imenuje Vijeće ministara BIH. Ministarstvo pravde BIH je 2.12.2019. godine prema Vijeću ministara BIH uputilo Odluku o imenovanju članova Savjetodavnog tijela Vijeća ministara BIH za suradnju s nevladnim organizacijama, a koja je prošla proceduru javnih konzultacija i za koju su pribavljenja pozitivna mišljenja nadležnih institucija. Odluka o imenovanju članova Savjetodavnog tijela nije usvojena do momenta pisanja ovog Izvješća.

Usvajanjem Odluke o osnivanju Savjetodavnog tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za suradnju sa nevladnim organizacijama („Službeni glasnik BIH“ broj 89/18 i 72/19) stvoreni su nepohodni institucionalni mehanizmi suradnje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini. Međutim, neusvajanjem Odluke o imenovanju članova Savjetodavnog tijela Vijeća ministara BIH za suradnju s nevladnim organizacijama onemogućava se početak rada Savjetodavnog tijela, a što ima utjecaja na kreiranje politika koje donosi Vijeće ministara BiH u području razvijanja suradnje sa civilnim društvom.

3. Izrada Strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvitak civilnog društva Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvitak civilnog društva je dokument koji predstavlja strategijsku viziju kojom se žele predvidjeti mehanizmi i mjere za stvaranje održivosti i daljeg razvijanja civilnog društva. Dosadašnja praksa u svezi sa izradom Strategije je pokazala da je prvo neophodno kreirati preduvjete za izradu ovako važnog dokumenta. Potpisivanjem Sporazuma i početkom implementacije obveza iz Sporazuma kreirani su potrebi preduvjeti za izradu Strategije, jer su dodatno ojačani kapaciteti Sektora, ali je i stvorena potrebna sinergija i povjerenje između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija, kao preduvjet izrade sveobuhvatnog dokumenta mjera za stvaranje poticajnog okruženja za razvitak civilnog društva. U tom smislu, predviđeno je da izrada Strategije započne u drugoj polovini 2019. godine, a nakon što bude formirano Savjetodavno tijelo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine za suradnju s nevladnim organizacijama.

4. Dalji razvitak transparentnih procedura financiranja programa i projekata nevladinih organizacija iz proračuna ministarstava i tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je u svibnju 2017. godine izradilo prednacrt Pravilnika o kriterijima za financiranje i sufinanciranje projekata u oblastima od javnog interesa koje provode udruge i zaklade. Nakon provedenih procedura, Pravilnik je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 176. sjednici održanoj 5.8.2019. godine, te je isti objavljen u Službenom glasniku BIH br. 10/20.